

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В ПРОЦЕСІ ЛІТНЬОЇ ПРАКТИКИ.

Ярославцева М.І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики
дошкільної освіти

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

м. Харків, Україна

Закон України «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти в Україні та чинні програми виховання і навчання дітей дошкільного віку визначають більш високі вимоги щодо результативності дошкільної освіти. У відповідності до висунутих вимог виникає необхідність підвищення якості підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку [1].

Проблемі професійній підготовки студентів приділяли увагу науковці з філософської точки зору В. Андрущенко, Б. Гершунський, І. Зязюн, В. Кремень; професійній підготовці в закладах вищої освіти А. Алексюк, С. Гамараш, С. Гончаренко, А. Гуржій, А. Капська, Н. Казакова, М. Лазарева, П. Підкасистий, В. Семиченко, С. Сисоева та інші; проблемі професійної самореалізації студентів присвячені роботи таких авторів: О. Абдулліної, М. Громкової, Л. Головей, Т. Гущиної, Н. Загрязкіної, Л. Коростильової, М. Костенко, Л. Рудкевич, Г. Сорокових та інших.

Аналіз цих досліджень показав, що значну роль у становленні професійної самореалізації студентів відіграє педагогічна практика в закладах вищої освіти, яка виступає органічною частиною освітнього процесу. Проблемам змісту і організації педагогічної практики студентів педагогічного ЗВО присвячені роботи накових студій Л. Булатової, Н. Казакової, Л. Кацовой, Н. Киричук, Г. Коджаспірової, Н. Кузьміної, О. Лук'янченко, В. Максимова, О. Мосіна, О. Щербакова та багатьох інших науковців.

Педагогічна практика в Україні, як зазначає академік С. Гончаренко, – «обов'язкова складова навчального процесу педагогічних інститутів, університетів, педагогічних училищ, інститутів удосконалення вчителів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, яка передбачає професійну підготовку педагогічних кадрів і підвищення їхньої кваліфікації» [2, с. 252]. Педагогічна практика студентів – це спосіб усвідомлення специфіки освітнього процесу через безпосередню їхню педагогічну діяльність. Мета практики – розвиток фахових умінь і навичок закріплення у педагогічній практиці набутих теоретичних знань [2].

Низка дослідників (Н. Білоус, О. Богінч, Г. Бурма, Н. Голота, М. Машовець, О. Мисик, Н. Казакова, Н. Нападій, Г. Сухорукова, Х. Шаперенко та ін.) вивчають на сучасному етапі різні аспекти формування психолого-педагогічних знань, умінь і навичок майбутніх фахівців дошкільних навчальних закладів в межах педагогічної практики.

Аналіз наукових досліджень дає підстави стверджувати, що практика – це свідомо матеріальна, чуттєво-предметна діяльність особистості, спрямована на освоєння і перетворення природних та соціальних об'єктів. Літня педагогічна практика студентів – вид педагогічної практики студентів третіх курсів, у процесі яких студенти самостійно виконують закріплені навчальною програмою виробничі завдання в умовах базового дошкільного навчального закладу. Літня практика спрямована на формування у студентів уявлення про особливості організації та проведення освітньої роботи з дітьми дошкільного віку в літньо-оздоровчий період. Протягом практики відбувається формування мотивації кожного студента на педагогічну професію, поглиблення та закріплення теоретичних знань студентів.

Професійна самореалізація студентів у процесі літньої педагогічної практики розуміється нами як поступове набуття фахових компетентностей, внаслідок яких він відтворює себе в педагогічній діяльності та набуває індивідуального стилю роботи з дітьми та їх батьками в літній період.

Завдання літньої педагогічної практики спрямовані на вивчення особливостей педагогічної діяльності вихователя дітей дошкільного віку в літній період, самостійне виконання студентами режимних процесів, занять та ігрової діяльності з дітьми, апробацію методів психолого-педагогічної діагностики особистості дошкільника в колективі однолітків; формування індивідуального стилю в педагогічній діяльності; удосконалення педагогічної техніки, формування навичок самостійної організації ігрової діяльності дітей. Зміст літньої педагогічної практики дозволяє студентам спостерігати й аналізувати педагогічну діяльність вихователя групи дітей дошкільного віку; самостійно виконувати обов'язки вихователя; проводити відкриті залікові заняття, оформляти відповідну документацію.

Під час літньої педагогічної практики студенти набувають таких фахових компетентностей: здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності ЗДО, орієнтуватися в сучасних методиках дошкільної освіти, технологіях і програмах з урахуванням потреб освітнього середовища ЗДО; компенсувати дефіцити інформаційного і методичного оснащення освітнього процесу ЗДО в літній період, організовувати методичну роботу на діагностичній основі, вивчати та аналізувати освітні потреби й можливості вихованців ЗДО та проектувати на основі отриманих результатів програми індивідуального супроводу, оцінювати реалізацію результатів методичного супроводу.

Отже, протягом літньої педагогічної практики відбувається активне набуття студентом певних фахових компетентностей, якими поступово оволодіває кожний вихователь дітей раннього та дошкільного віку. Саме завдяки набутим знанням та сформованим навичкам у студентів формується готовність до професійної самореалізації, яка покликана забезпечити успішне професійне майбутнє вихователя.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2012. № 7. С. 4–19.

2. Горбатюк Р.М., Тулашвілі Ю.Й. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Педагогіка. Соціальна робота». Ужгород, 2013. Вип. 27. С. 31–34.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». Офіційний вісник України. 2001. № 31, стор. 56, стаття 1338. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (дата звернення 10.11.2019).
4. Максименко С. Д. Структура та особистісні детермінанти професійної самореалізації суб'єкта. *Проблеми сучасної психології: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої*. Вип. 8. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. с. 3 – 19.
5. Ярославцева М. І. Професійна самореалізація студентів як сукупність професійних та особистісних компонентів. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Додаток 1 до Вип. 31, Том V (47) : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». К. : Гнозис, 2013. С. 525 – 532.